

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2020

**GESKIEDENIS V1
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 100

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 24 bladsye.

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel:

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHEDE	GEWIGS-TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1	• Onttrek inligting uit bronne. • Selektoring en organisasie van relevante inligting uit bronne. • Definieer historiese begrippe/terme.	30% (14)
VLAK 2	• Interpretasie van bewyse uit bronne. • Verduidelik inligting verkry uit bronne. • Analiseer bewyse uit bronne.	40% (20)
VLAK 3	• Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne. • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid en beperkings vas te stel. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings.	30% (16)

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argument, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekenning van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige relevante antwoord.
- Daar word van leerlinge verwag om 'n standpunt in te neem in die beantwoording van 'tot watter mate' vrae om enige punte te verdien.

1.3 Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord
- Gee aandag aan die punttoekenning bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓)
- Indien 'n vraag 4 punte tel word 4 regmerke (✓✓✓✓) aangedui

Paragraafvraag

Paragrafe behoort globaal (holisties) geassesseer te word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer 'n antwoord op 'n paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas 'n kolpunt (.) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.
- Maak regmerkies (✓) wat aan die kandidaat toegeken is vir die paragraaf aan die einde van die paragraaf; sowel as die vlak (1,2 of 3) soos aangedui in die holistiese rubriek en gee 'n kort kommentaar bv.

_____ * _____ * _____
 _____ * _____ * _____
 √√√
 Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf

- Tel al die regmerke vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt aan die regterkantse onderste kantlyn, bv.

$\frac{32}{50}$

- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordeboek oorgedra word.

2. OPSTELVRAE**2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:**

- In staat sal wees om hul argument op 'n logiese en samehangende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaarvoeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n slot het.

2.2 Nasien van opstelvrae

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by 'n spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by 'n riglyn vir nasien van 'n spesifieke opstel.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir *enige ander relevante antwoord*.

2.3 Globale assessering van die opstel

Die opstel skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om 'n beter punt te behaal nie. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'model-antwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepeenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument.
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun.
- Die leerder se interpretasie van die vraag.

2.4 Assesseringsprosedures vir die opstel

2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2.4.2 Tydens die deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt ('bullet') in die nasienriglyn), vir elke hoofmoment/aspek wat volledig gekontekstualiseer is en 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt in die nasienriglyn) bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Hou die **PEEL-struktuur** in gedagte in die assessering van 'n opstel.

P	Punt: Die kandidaat lei die opstel in met 'n argument/n duidelike hoofpunt. Elke paragraaf moet 'n punt bevat wat die hoofpunt (argument) wat in die inleiding gemaak is, ondersteun.
E	Verduideliking: Die kandidaat moet in groter detail bespreek waarom die hoofpunt (argument) gaan en hoe dit verband hou met die vraag wat gevra is.
E	Voorbeeld: Die kandidate moet die vraag beantwoord deur inhoud te selekteer wat relevant is tot die argument. Relevant voorbeelde moet gegee word om die argument vol te hou.
L	Skakel: Kandidate moet seker maak dat die argument deurgaans in die opstel onderhou word en samehangend geskryf is.

2.4.4 Die volgende simbole MOET in die assessering van opstel gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie ^
- Verkeerde stelling _____
- Irrelevante stelling |
|
|
- Herhaling R
- Analise A√
- Interpretasie I√
- Argument LOA↑

2.5 Die matriks

2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle.

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van 'n opstel moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidsvlakke.

- (a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- (b) Die tweede deurlees van die opstel sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 3	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	}26–27
A	VLAK 3	

NASIENMATRIKS VIR OPSTEL: TOTAAL: 50

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1
AANBIEDING	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
INHOUD							
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is	43–46	40–42	38–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38–39	36–37	34–35	30–33	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20–23	18–19	14–17
VLAK 1 Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud.						14–17	0–13

***Riglyne vir die toekenning van 'n punt in Vlak 1:**

- Vraag glad nie beantwoord nie/totaal irrelevante inhoud; geen poging om die opstel te struktureer nie = 0
- Vraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen poging om die opstel te struktureer nie = 1–6
- Vraag ontoereikend en vaag beantwoord; effense poging om die opstel te struktureer = 7–13

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE**VRAAG 1: HOE HET DIE ONTPLOOIING VAN MISSIELE NA KUBA TOT KOUE OORLOG-SPANNING TUSSEN DIE SOWJETUNIE EN DIE VERENIGDE STATE IN DIE 1960's BYGEDRA?**

- 1.1 1.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*
- VSA (1 x 1) (1)
- 1.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*
- Oorlogsgesinde reaksionêre elemente van die Verenigde State voer al lankal 'n ongebreidelde (onbeheerde) propaganda-veldtog teen die Kubaanse Republiek uit waarin hulle vir 'n aanval op Kuba vra
 - 'n Aanval op Sowjet-skepe wat die nodige goedere en voedsel aan die Kubaanse bevolking vervoer, in een woord, 'n oproep vir oorlog.
 - Die president van die Verenigde State het Kongres gevra om die oproep van 150 000 reserviste aan die gewapende magte van die Verenigde State toe te laat (3 x 1) (3)
- 1.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – V2]*
- Kuba het Rusland genader vir hulp na die mislukte Bay of Pigs inval.
 - Kuba was 'n kommunistiese land en daarom het die USSR haar ondersteun.
 - Om die impak van die Amerikaanse isolasie en boikotte teen te staan.
 - Om Kuba se bestaan as 'n kommunistiese land te beskerm.
 - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 1.1.4 *[Bepaling van beperkinge van Bron 1A – V3]*
- Die bron is bevooroordeeld teenoor Rusland
 - Die bron beeld die VSA as 'n aggressiewe, vyandige moondheid uit
 - Die bron ontken dat die USSR Kuba met kernmissiele voorsien het.
 - Die bron wys nie die USSR se werklike redes vir die ontplooiing van missiele na Kuba nie.
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 1.2 1.2.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2]*
- Kaart wys dat Kuba met kernwapens toegerus was
 - Kaart wys dat die kernmissiele binne trefafstand van alle groot Amerikaanse stede was
 - Kaart wys dat Kuba 'n bedreiging vir die VSA was.
 - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2]*

- Hulle was ontstoke oor die installering van die kernmissiele.
- Hulle het verskillende opsies bespreek om die bedreiging stop te sit.
- Hulle het besluit om 'n blokkade in te stel om Rusland te dwing om die missiele te onttrek
- Hulle het Defcon 2 afgekondig – militêre gereedheid vir moontlike oorlog.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.3 1.3.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1C – V1]*

- Opbou van Sowjet-militêre vermoë op die eiland van Kuba. (1 x 2) (2)

1.3.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1C – V1]*

- Om kern-aanvalsvermoë teen die Westelike halfrond te bied. (1 x 2) (2)

1.3.3 *[Omskrywing van 'n historiese begrip Bron 1C – V1]*

- Die blokkade van internasionale waters rondom Kuba om die aflewering van kernwapens na daardie land te verhoed
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.3.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1C – V2]*

- Hy wou die Amerikaanse bevolking bewus maak van die moontlike bedreiging wat hulle in die oë gestaar het
- Hy wou die Amerikaanse publiek verseker dat hy in beheer van die situasie was
- Hy wou 'n mate van gerusstelling onder die Amerikaanse publiek teweeg bring
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.4. *[Vergelyking van bewyse van Bron 1B en 1C – V3]*

- Bron 1C verklaar dat die VSA Kuba die waarneming van Kuba volgehou het – dit word ondersteun deur die kaart (1B) wat die eindresultaat van die waarneming was.
- Bron 1C verklaar dat die missiele die potensiaal gehad het om groot stede soos Washington te verwoes – dit word ondersteun deur die kaart (Bron 1B) wat wys dat groot Amerikaanse stede binne trefafstand van die missiele was.
- Beide bronne wys dat Kuba met kernmissiele toegerus was
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

- 1.5 1.5.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1D – V1]*
- ‘... Ek stel voor dat ons, van ons kant, sal verklaar dat ons skepe, wat na Kuba op pad is, geen wapens het nie.’
 - ‘Jy sal verklaar dat die Verenigde State Kuba nie met sy magte sal binneval...’
 - ‘... of enige ander magte sal ondersteun wat van plan is om ’n inval van Kuba uit te voer nie.’ (Enige 2 x 1) (2)
- 1.5.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1D – V1]*
- As aggressiewe, seerowery optrede (1 x 2) (2)
- 1.5.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – V2]*
- Hy impliseer dat die VSA die krisis eskaleer tot ’n punt waar die VSA self nie die krisis sou kon afweer nie.
 - Hy impliseer dat die VSA se weiering om die kwarantyn op te hef kan lei tot ’n kernoorlog
 - Hy impliseer dat indien die twee moondhede nie die krisis vreedsaam kon oplos nie, dit tot kernoorlog sou lei
 - Hy impliseer dat die krisis ’n dooiepunt bereik het wat net deur oorlog beslis sou kon word
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 1.5.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – V2]*
- Leiers het ’n kompromis bereik
 - Rusland sou die missiele uit Kuba onttrek op voorwaarde dat die VSA Kuba nie sou binneval nie
 - Die VSA het in die geheim ingestem om sy missiele uit Turkye te onttrek
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 1.6 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]*
Kandidate kan die volgende punte gebruik om die vraag te beantwoord:
- Kuba het Russiese hulp versoek na die mislukte Bay of Pigs inval (eie kennis)
 - Rusland dring daarop aan dat die VSA Kuba wil aanval sowel as Russiese skepe wat onderweg na Kuba was (Bron 1A)
 - Spanning vererger toe die VSA 150 000 reserviste opkommandeer het (Bron 1A)
 - Rusland erken dat hy wapens aan Kuba vir defensiewe doeleindes verskaf (Bron 1A)
 - VSA beskou ontplooiing van missiele na Kuba as ’n bedreiging (Bron 1A en 1B)
 - Spanning vererger toe die VSA ’n kaart publiseer wat wys dat al die groot stede van die VSA binne trefafstand van die missiele was (Bron 1B)
 - President Kennedy maak mense bewus van die gevaar en belowe dat hy dit sal teenstaan (Bron 1C)
 - Kennedy inisieer ’n blokkade van Kuba en dreig om Russiese skepe te sink (Bron 1C)

- Rusland beveel sy skeepskapteine om die blokkade te verontagsaam (eie kennis en Bron 1D)
- Rusland waarsku dat die missielkrisis tot 'n rampspoedige kernoorlog sou lei (Bron 1D)
- Rusland verklaar dat hy ten gunste van 'n vreedsame oplossing vir die krisis is (Bron 1D)
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse. • Vraag nie beantwoord nie. • Toon geen of min begrip van hoe die ontplooiing van kernmissiele na Kuba tot Koue Oorlog-spanning tussen die VSA en die USSR bygedra het. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie.	0–2
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp. • Toon 'n mate van begrip van hoe die ontplooiing van kernmissiele na Kuba tot Koue Oorlog-spanning tussen die VSA en die USSR bygedra het. • Gebruik bewyse op 'n basiese manier om 'n paragraaf te skryf.	3–5
VLAK 3	• Gebruik relevante en toepaslike bewyse. • Toon 'n deeglike begrip van hoe die ontplooiing van kernmissiele na Kuba tot Koue Oorlog-spanning tussen die VSA en die USSR bygedra het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon.	6–8

(8)
[50]

VRAAG 2: WAAROM HET BUITELANDSE MOONDHEDE BY DIE ANGOLESE ONAFHANKLIKHEIDSOORLOG BETROKKE GERAAK?

- 2.1 2.1.1 *[Definisie van historiese konsepte uit Bron 2A – V1]*
- Die reg om 'n land te bestuur sonder enige inmenging van buitelandse moondhede
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 2.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1]*
- MPLA
 - FNLA
 - UNITA (3 x 1) (2)
- 2.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*
- Elkeen wou die land alleen bestuur
 - Hulle het te veel etniese verskille gehad
 - Hulle het te veel ideologiese verskille gehad
 - Daar was te veel buitelandse inmenging
 - Hulle het mekaar gewantrou wat die magsdeling-ooreenkoms bemoeilik het.
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 2.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*
- MPLA was kommunisties
 - MPLA was teen SA se apartheidsbeleid gekant
 - MPLA het die ANC toegelaat om basisse daar te open om die gewapende stryd teen SA voort te sit
 - MPLA het SWAPO toegelaat om basisse daar op te rig om die stryd vir onafhanklikheid voort te sit
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 2.1.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*
- Byna al die supermoondhede het by die burgeroorlog betrokke geraak
 - Supermoondhede het militêre hulp verskaf om hul eie belange in Angola te beskerm
 - Supermoondhede het betrokke geraak om hul ideologie in Angola uit te brei
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 2.2 2.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – V1]*
- Die totale aanslag van kommunisme (1 x 2) (2)

2.2.2 [Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – V1]

- Om sy eie belange te beveilig en te beskerm
- Om Suid-Afrika teen die toenemende kommunistiese bedreiging te beskerm.
- Die USSR en Kuba het hul steun aan die MPLA uitgebrei
- Die konsentrasie SWAPO-rebelle aan die grens van die suide van Angola het SA se belange in SWA ook in gevaar gestel
- Boonop is SA deur sommige in die internasionale gemeenskap onder druk geplaas om vir die eerste keer in Angola betrokke te raak.
- Die internasionale gemeenskap het Suid-Afrika onder druk geplaas om betrokke te raak
- Dit is in eie en streeksbelang. (Enige 3 x 1) (3)

2.2.3 [Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]

- Albei organisasies was indirek deur Rusland beheer
- Rusland het beide organisasies van wapens voorsien om sy kommunistiese agenda in Afrika te handhaaf
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

2.2.4 [Interpretasie van bewyse uit Bron 2B – V2]

- Die VSA was gekant teen kommunistiese indringing in Angola omdat dit hul kapitalistiese belange daar in gevaar sou stel.
- Die VSA wou nie direk betrokke geraak het nie en daarom het hulle SA gevra om kapitalisme in Suider-Afrika te beskerm
- Die VSA was onder druk na hul mislukte veldtog in Viëtnam en wou nie troepe na Angola ontplooi nie.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.3 2.3.1 [Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – V1]

- Die VSA het Angolese gevegseenhede opgelei
- Amerikaanse personeel ... het verkennings- en toevoermisies uitgevoer
- CIA bestee meer as 'n miljoen dollar aan 'n ambisieuse huursoldaatprogram
- Baie Amerikaanse guerrillas veg in Angola teen die MPLA
- Die CIA het ook direk die bewapening van Britse huursoldate gefinansier (Enige 4 x 1) (4)

2.3.2 [Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – V2]

- Om die aandag oor hul eie betrokkenheid in Angola weg te neem
- Om hul inmenging in Angola te regverdig
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

2.3.3 *[Bepaling van bruikbaarheid van Bron 2C – V3]***Bruikbaar tot 'n groot mate**

- Bron wys dat die VSA militêre hulp aan sekere bevrydingsorganisasies verleen het
- Bron wys dat die VSA direk betrokke was by die Angolese burgeroorlog
- Bron wys ook dat die VSA finansiële hulp verleen het om sy doelwitte in Angola te verwesenlik
- Bron wys dat die VSA ook van propaganda gebruik gemaak het om die aandag van hul inmenging in Angola te verskuif.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.4 2.4.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – V2]*

- Dit wys dat Neto en Castro 'n baie goeie verhouding gehad het
- Dit wys dat Castro die MPLA ondersteun het
- Bron wys dat baie mense tevrede met die MPLA-regering was
- Dit wys dat Castro tot die bewindsaanning van die MPLA bygedra het
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.4.2 *[Bepaling van beperkinge van Bron 2D – V3]*

- Dit kan as propaganda beskou word.
- Nie al die burgers het die MPLA ondersteun soos wat die bron te kenne wil gee nie
- Die bron wys nie die verdeeldheid wat in Angola na onafhanklikheid bestaan het nie.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.5 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]*

Kandidate mag die volgende aspekte in hul antwoorde insluit:

- Buitelandse moondhede raak betrokke by die Angolese onafhanklikheidsoorlog om hul ekonomiese en ideologiese belange te bevorder (Bron 2A)
- Hulle het militêre hulp aan hul voorkeurklënte gelewer. (Bron 2A)
- SA ondersteun UNITA en FNLA omdat hulle anti-kommunisties was (Bron 2B)
- Beide UNITA en die FNLA het onderneem om SWAPO-aanvalle op Suid-Afrika teen te werk. (Bron 2B)
- SA was teen die kommunistiese MPLA gekant. (Bron 2B)
- SA het 'n behoefte gesien om sy eie belange te beveilig en te beskerm (Bron 2B)
- Die VSA wou die verspreiding van kommunisme in Angola en Suider-Afrika voorkom (Bron 2C)
- Die VSA het oliekontrakte in Angola gehad en was gekant teen die kommunistiese uitbreiding wat dit in gevaar sou stel. (Eie kennis)
- Rusland en Kuba het die MPLA ondersteun omdat hulle kommunisties was (Eie kennis en Bron 2D)
- Angola se geografiese ligging was vir beide die VSA en Rusland van strategiese waarde (Eie kennis)
- Kuba het op versoek van die MPLA betrokke geraak. (Eie kennis en Bron 2D)
- Kuba het betrokke geraak om die opmars van die Suid-Afrikaanse weermag in Angola te stop (Eie kennis)
- Enige ander relevante antwoord,

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse. • Vraag nie beantwoord nie. • Toon geen of min begrip van waarom buitelandse moondhede by die Angolese onafhanklikheidsoorlog betrokke geraak het. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie.	0–2
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp. • Toon 'n mate van begrip van waarom buitelandse moondhede by die Angolese onafhanklikheidsoorlog betrokke geraak het. • Gebruik bewyse op 'n basiese manier om 'n paragraaf te skryf.	3–5
VLAK 3	• Gebruik relevante en toepaslike bewyse. • Toon 'n deeglike begrip van waarom buitelandse moondhede by die Angolese onafhanklikheidsoorlog betrokke geraak het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon.	6–8

(8)
[50]

VRAAG 3: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE SWARTMAGBEWEGING OP AFRO-AMERIKANERS IN DIE 1960's?**3.1 3.1.1** *[Definisie van historiese begrippe uit Bron 3A – V1]*

- Burgerregte is die sosiale en politieke regte wat aan alle burgers gegee word wat binne dieselfde grense woon, ongeag velkleur.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

3.1.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – V2]*

- Dit het die manier waarop swartmense na hulself gekyk het, verander
- SM het 'n dryfkrag laat ontstaan wat bereid was om Blankes te beveg vir dit waarin hulle geglo het
- SM het probeer om rasse-onafhanklikheid te bewerkstellig en wou nie in die wit-gedomineerde samelewing geabsorbeer word nie
- SM het 'n tydperk van rassegeweld en onrus in die VSA laat ontstaan
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.1.3 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1]*

- Swartes het nog steeds laer lone as blankes ontvang
- Hoër misdaadsyfers in hul woonbuurte
- Hulle het ook onuitgesproke, maar waarneembare rasse-diskriminasie beleef.
- Die Burgerregtebeweging te hoofstroom was om werklike verandering teweeg te bring
- Hulle wou die proses bespoedig (versnel) en swartes dieselfde geleenthede as blankes gee.
- Hulle het gevoel dat die Burgerregtebeweging meer op wit persepsies van burgerregte as op swart persepsies gegrond was. (Enige 3 x 1) (3)

3.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – V2]*

- Hulle was ontnugter oor die stadige verandering wat deur die Burgerregtebeweging teweeggebring is.
- Die Burgerregtebeweging kon die sosiale en ekonomiese ongelykhede van swartes nie voldoende aanspreek nie.
- Hulle was van mening dat die Burgerregtebeweging te matig was en meer gebaseer was op wit denke as swart denke
- Die beleid van die Burgerregtebeweging ten opsigte van nie-geweld het nie by sommige swartes byval gevind nie. (Enige 2 x 2) (4)

- 3.2 3.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – V1]*
- Black Panther-party (1 x 2) (2)
- 3.2.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – V1]*
- Die Swart Nasionalistiese party is in die nuusmedia gekritiseer
 - Gevrees deur diegene wat deur die boodskap van swart mag geïntimideer was
 - Sy verbintenis tot die beëindiging van polisie-brutaliteit en onderdanigheid van swart Amerikaners (3 x 1) (3)
- 3.2.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – V2]*
- Hulle wou die leerproses in swart skole verbeter
 - Swartes was uitgesluit van die voedselprogramme van die federale regering.
 - Die Black Panthers het hongerte as 'n middel van onderdrukking gesien wat deur voedingsprogramme gestop moes word.
 - Om akademiese prestasie te verbeter.
 - Om die lewenstandaard van swart Amerikaners te verhoog.
 - Om die grondslag van politieke aktivisme / brandstof vir revolusie te lê
 - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 3.2.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – V2]*
- Die kinders het die ontbyt geniet en was nie bewus van die politieke ondertone daarvan nie
 - Hulle fokus was net op die ontbyt, en hulle wou nie weet hoekom die voedsel aan hulle aangebied is nie
 - Hulle het nie in die politiek van die Black Panther Party belanggestel nie
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 3.2.5 *[Evaluering van bewyse uit Bron 3B – V2]*
Sukcesvol
- Die kinders het nie in die klas aan die slaap geraak nie
 - Hulle huil nie met maagkrampe nie
 - Kinders was anders. (Enige 2 x 2) (4)
- 3.3 3.3.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3C – V2]*
- Om aan te toon dat die Black Panther-program suksesvol was
 - Om aan te toon dat swartes die vermoë het om dinge vir hulself te doen
 - Om 'n kultuur van trots onder swartmense te bevorder
 - Om aan te toon dat swartes armoede en honger sonder federale steun kan uitwis.
 - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.3.2 *[Vergelyking van bronne om ooreenkomste te bepaal – V3]*

- Bron 3B noem dat Black Panther-party 'n program begin het om vir swart kinders 'n ontbytmaaltyd te bedien, terwyl Bron 3C toon hoe swart kinders met 'n ontbyt bedien word.
- Albei bronne toon dat 'Black Panthers' dinge vir hulself kan doen sonder om op wit hulp te vertrou.
- Albei bronne wys hoe gelukkig die kinders was om die kos te ontvang.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.4 3.4.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3D – V1]*

- As universiteitstudent aan die Lincoln Universiteit in Pennsilvanië was sy by die Black Student Congress (BSC) betrokke. (1 x 2) (2)

3.4.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3D – V1]*

- 'n Tydskrifartikel wat Huey uitgebeeld het sonder 'n hemp wat aan die hospitaaldraagbaar met 'n koeëlwond in sy maag vasgemaak was.' (1 x 2) (2)

3.4.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3D – L2]*

- Vroue het 'n kritieke rol in alle aspekte in die lewe van die Black Panther-Party gespeel.
- Vroue beklee sleutelposisies in die party weens die program vir geslagsgelykheid
- Byna die helfte van die lidmaatskap van die BPP was vroue
- Swart vroue het die werk van die party aan die gang gehou
- Vroue het leiersposte beklee om die vakante poste te vul, aangesien mans deur die federale regering aangekla of vermoor is.
- Vroue was in staat om BPP-takke oop te maak – Connecticut.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.5 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]*

Kandidate mag die volgende aspekte in hul antwoorde insluit:

- Swartes het moedeloos geraak met die Burgerregtebeweging omdat hulle te lank op hul vryheid moes wag (Bron 3A)
- SMB was 'n keerpunt in swart-wit verhoudinge (Bron 3A)
- SMB het swartes ekonomiese en politieke onafhanklikheid aangebied (Bron 3A)
- Swartmagbeweging moedig swartes aan om dinge vir hulself te begin doen (eie kennis)
- BPP het gratis ontbytprogramme vir kinders begin (Bron 3B en 3C)
- Ontbytprogramme het 'n positiewe uitwerking op swart kinders gehad (Bron 3B en 3C)
- Die ontbytprogramme was daarop gemik om die revolusie aan te wakker (Bron 3B)
- BPP het ook gesondheidsklinieke en geletterdheidsklasse vir swartes aangebied (eie kennis)

- BPP het met die polisie gebots om polisie-brutaliteit te beëindig (Eie kennis)
- BPP se programme was suksesvol en daarom het die federale regering nie van die Black Panther-party gehou het nie (Bron 3B en 3C)
- BPP het selfversorging bepleit – hul eie kinders opgelei (eie kennis)
- Baie vroue het by die BPP aangesluit soos Erica Huggins (Bron 3D)
- Vroue speel 'n aktiewe en kritieke rol in die BPP – het takke gestig soos Erica Huggins (Bron 3D)
- Vroue beklee sleutelposisies wat deur mans vakant gelaat omdat hulle óf deur die federale regering opgesluit of doodgemaak was (Bron 3D)
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse. • Vraag nie beantwoord nie. • Toon geen of min begrip van die impak van die Swartmagbeweging op Afro-Amerikaners in die 1960's. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie.	0–2
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp. • Toon 'n mate van begrip van die impak van die Swartmagbeweging op Afro-Amerikaners in die 1960's. • Gebruik bewyse op 'n basiese manier om 'n paragraaf te skryf.	3–5
VLAK 3	• Gebruik relevante en toepaslike bewyse. • Toon 'n deeglike begrip van die impak van die Swartmagbeweging op Afro-Amerikaners in die 1960's. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon.	6–8

(8)
[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE**VRAAG 4: DIE KOUE OORLOG: GEVALLESTUDIE – CHINA**

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analitiese en interpretatiewe vaardighede te gebruik.]

SINOPSIS

Kandidate moet aandui tot watter mate die Groot Sprong Vorentoe en die Kulturele Rewolusie daarin geslaag het om China van 'n agterlike agrariese (landelike) staat tot 'n industriële staat te omskep. Kandidate moet die redes vir die implementering sowel as die impak van die beleidsrigtings bespreek.

HOOFASPEKTE

Kandidate kan die volgende aspekte in hul antwoord insluit:

Inleiding: Inleiding: Kandidate moet aandui tot watter mate die Groot Sprong Voorspeler en die Kulturele Revolusie daarin geslaag het om China van 'n agterlike agrariese staat tot 'n industriële staat te omskep.

UITBREIDING

- In 1949 onderteken Mao 'n Verdrag van Vriendskap met Rusland om sy land te herbou.
- Rusland het geld, masjiene en kundiges aan hulle gegee; met sy hulp het hy sy eerste vyfjaarplan geïmplementeer.
- Hierdie plan was 'n sukses – steenkoolproduksie het verdubbel en die produksie van olie het verdriedubbel.
- Landbouproduksie het toegeneem, maar kon nie genoeg graan vir stedelike verbruik produseer nie.
- Mao het die Groot Sprong Vorentoe ('Great Leap Forward') bekendgestel om China tot 'n industriële staat te omskep.
- Hy het geglo dat kollektivering die nywerheidswerkers in die stad sou voed en kontantgewasse vir uitvoer sou lewer.
- Plase is deur die staat oorgeneem – staatsteikens is opgestel en hersien.
- Nie een van hierdie teikens was bereik nie.
- Nywerheidsproduksie het gedaal – steenkool het tot 180 miljoen ton gedaal.
- Die swaar industrie het met 65% gedaal.
- Ligte industrie het met 30% gedaal.
- Hierdie teikens was nie bereik nie omdat die kleinboere traag was om te produseer. Hulle was kwaad omdat hulle plase weggeneem was.
- Die produksie van yster en staal het gedaal en die gehalte van die yster en staal was baie swak.
- In 1960 het Mao 'n argument met Rusland gehad. Rusland het hulle kundiges onttrek wat tot die ineenstorting van al die groot projekte in China gelei het.
- In dieselfde jaar was daar ook 'n groot droogte. Dit het gelei tot hongersnood waar meer as 30 miljoen mense gesterf het.

- Mao het bedank as president, maar as voorsitter van die Kommunistiese Party aangebly.
 - Die gematigdes wat oorgeneem het, het kapitalistiese hervormings geïmplementeer om die ekonomie te verbeter.
 - Mao was gekant teen kapitalisme en het die Kulturele Rewolusie geloods.
 - Hy het die Chinese publiek versoek om almal en alles wat met kapitalisme geassosieer was, uit te wis.
 - Hy het hulle aangemoedig om die Vier Oues te vernietig (Ou Idees, Ou Tradisies, Ou Gewoontes en Ou Kultuur)
 - Die studente het Mao se oproep beantwoord en die Rooi Wagte gevorm. Hulle het kerke, skole en universiteite aangeval en vernietig.
 - Onderwysers, ouers en party-beamptes is in die openbaar verneder en vermoor.
 - Studente het nou ook ouers aangeval wat vermoedelik kommunisties was.
 - Die land was nou gedompel in 'n burgeroorlog en Mao was gedwing om die weermag in te roep om wet en orde te herstel.
 - Miljoene studente is na die platteland vir heronderwys gestuur.
 - Mao het in 1976 gesterf en dit het tot die einde van die Kulturele Rewolusie gelei.
 - Nog 4 miljoen mense is dood as gevolg van hierdie beleid.
 - 'n Hele generasie Chinese het nie formele onderwys ontvang nie, aangesien skole en universiteite vernietig was.
 - Die ekonomie het in duie gestort aangesien landbouproduksie gedaal het.
 - Baie Chinese het vertroue in die Kommunistiese Party verloor.
 - Enige ander relevante antwoord.
- Slot: Kandidaat moet hul argumente met relevante gevolgtrekkings saamvat. **[50]**

VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: VERGELYKENDE GEVALLESTUDIE – DIE KONGO EN TANZANIË

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analitiese en interpretatiewe vaardighede te gebruik.]

SINOPSIS

Kandidate moet krities bespreek hoe Nyerere en Sese Seko hul ekonomiese en politieke uitdagings na onafhanklikheid die hoof gebied het.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

Inleiding: Kandidate moet die suksesse en uitdagings wat Tanzanië en die Kongo in die gesig staar krities bespreek met spesifieke verwysing na hul ekonomiese en politieke ontwikkeling nadat hulle onafhanklikheid van die koloniale regerings verkry het.

UITBREIDING**EKONOMIE**

- Die Kongo en Tanzanië het 'n eenproduk-ekonomie van hul koloniseerders geërf.
- Tanzanië het 'n sosialistiese ekonomiese model gevolg
- Kongo het 'n kapitalistiese model gevolg
- Albei lande het gesukkel om hul onderskeie ekonomieë te ontwikkel.
- Nyerere het 'n Afrika-sosialisme-model aangeneem soos uiteengesit in die Arusha-verklaring wat gelei het tot die nasionalisering van nywerhede en grond.
- Die doel daarvan was om bande met Westerse lande te sny en selfvoorsiening en selfafhanklikheid te skep.
- Die samelewing sou stabiel en vry van ekonomiese ongelykhede wees.
- Mobuto het die nywerhede aanvanklik genasionaliseer met behulp van die Zaïrianisasie-beleid – wat die afneem van plase en besighede vanaf buitelandse eienaars ingesluit het wat deur Kongolese vervang was.
- Toe dit misluk weens 'n gebrek aan vaardighede en swak bestuur, het hy 'n kapitalistiese model aangeneem en besighede aan buitelandse eienaars terugbesorg.
- Nyerere het Ujaama ingestel.
- 'n Landelike gemeenskap met boerdery / kollektiewe arbeid.
- Gebrek aan gereedskap, water en bestuursvaardighede het gelei tot weerstand wat die polisie en militêre magte nie kon beheer nie.
- Dit het gelei tot die vernietiging en verlating van landerye.
- Tanzanië het die armste en mees onderontwikkelde land gebly.
- Tanzanië het korrupsie van regeringsamptenare verminder deur die 'Leierskap Kode'.
- Albei lande moes buitelandse hulp aanvaar en beleggings toelaat wat Nyerere aanvanklik as neo-kolonialisme beskou het.

POLITIESE ASPEKTE

Kongo:

- Na die verkryging van onafhanklikheid deur demokratiese verkiesings (die Kongo 1960) het J. Kasavubu president en P Lumumba die eerste minister geword
- Na die hou van veelpartyverkiesings tydens onafhanklikheid, het die Kongo binne die eerste vyf jaar na die onafhanklikheid 'n eenpartystaat geword
- Mobuto Sese Seko het tot sy dood in 2007 lewenslank as president aangebly
- Mobuto Sese Seko het 'n kleptokrasie opgerig waar 'n groep aangewese openbare amptenare hul posisie vir finansiële gewin misbruik het
- Afrika-waardes is teruggebring
- Sterk gesentraliseerde regering
- Politieke stabiliteit (alhoewel gebaseer op outoritarisme)
- Enige ander relevante antwoord

Tanzanië:

- Verkryging van onafhanklikheid deur demokratiese verkiesings (Tanzanië 1961: J Nyerere – het die grondwet gewysig om president te word (1962)
- Maklike oorgang (vreedsame verandering/rasseharmonie/toewyding tot bevordering van menslike gelykheid en waardigheid)
- Na veelpartyverkiesings tydens onafhanklikheid, het dit 'n eenpartystaat geword
- Nyerere het tussen die 1960's en 1970's as president aangebly
- Nyerere het die leierskapskode in die Arusha-verklaring bekend gestel wat hoë vlakke van integriteit van openbare amptenare geëis het
- Afrika-sosialisme / Ujamaa was geskik vir inwoners
- Stigting van die Verenigde Republiek van Tanzanië (1964)
- Gesentraliseerde en eenheidstaat
- Enige ander relevante antwoord

- Slot: Kandidate moet hul argumente met relevante gevolgtrekkings saamvat.

[50]

VRAAG 6: BURGERLIKE VERSET VANAF DIE 1950's TOT DIE 1970's – DIE BURGERREGTEBEWEGING IN DIE VSA

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analitiese en interpretatiewe vaardighede te gebruik.]

SINOPSIS

Kandidate moet aandui of hulle met die stelling saamstem of nie. Indien jy saamstem met die stelling, moet hulle dit ondersteun met relevante historiese bewyse.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

Inleiding: Kandidate moet aandui of hulle met die stelling saamstem of nie.

UITBREIDINGRosa Parks (Agtergrond)

- In 1960 het 'n klein groepie swart studente 'n sitstaking by 'n restaurant in Greensboro begin wat geweier het om swartmense te bedien
- Hulle het die 'slegs-blankes' sitplekke beset en hul bestellings geplaas, maar is nie bedien nie. Binne twee maande het die sitstaking na 54 stede in 9 state versprei
- Die studente is fisies en verbaal mishandel, maar hulle het King se nie-gewelddadige strategie gevolg deur nie terug te veg nie
- Die veldtog was suksesvol en 'n paar weke later het ses restaurante in Nashville gedeseintegreer en begin om alle mense te dien, ongeag hul velkleur
- Dit is gevolg deur suksesvolle veldtogte teen gesegregeerde vervoer, restaurante, swembaddens, teaters, biblioteke, strande en openbare parke
- In 1961 het CORE die Vryheidsritte georganiseer waar beide swart en wit Amerikaners suidwaarts gery het om die doeltreffendheid van die hof se desegregasie-beslissing te toets.
- In Alabama is een van die busse verbrand en 'n paar aktiviste is aangerand. Hierdie geweld is op nasionale televisie uitgesaai en het die Vryheidsritte nasionale aandag verkry
- Dit het die federale regering gedwing om in te tree om die aktiviste te beskerm en om die uitspraak van die Hooggeregshof te handhaaf. Op hierdie manier het die Vryheidsritte gelei tot die desegregasie van meer busdienste in die suidelike state
- Swartes in Amerika kon net stem indien hulle 'n geletterdheidstoets kon slaag. Swart-en-wit studente van die Noorde het kerke en skole in die Suide besoek en Swartes geleer hoe om te lees en skryf
- Die Burgerregtebeweging het nou hul fokus verskuif om stemreg vir Swartes in Mississippi te verkry deur middel van 'n strategie genaamd 'Vryheidsomer' (Freedom Summer)

- Hulle is mishandel en geteister en minstens drie aktiviste is vermoor. Ten spyte hiervan is die Vryheidsomer-veldtog voortgesit en was 'n sukses omdat meer swartes nou die geletterdheidstoets kon slaag.
- Op hierdie manier kon meer swartes nou stem
- Birmingham was 'n sterk KKK-vesting en as Amerika se mees rassistiese stad beskryf
- In April 1963 het King 'n optog geloods om te protesteer teen segregasie en onregverdige indiensneming in die stad
- Hy is in hegtenis geneem. Hy het gevolglik kinders gebruik om die veldtog in Birmingham voort te sit. Die polisie het die optog met geweld onderdruk.
- Die beelde van kinders wat met hoëdrukwaterpype gespuut word en deur honde en die polisie aangeval word, het internasionale nuus en veroordeling veroorsaak
- Die media het Amerika weer eens gewys hoe die lewe vir Afro-Amerikaners in die Suide is
- Die optog is deur 'n kompromie beëindig. Die protesaksie is gestaak en die stad se fasiliteite is gedeseintegreer en meer swartes is in die stad se departementele winkels in diens geneem
- Op 28 Augustus 1963 het King 'n optog van meer as 200 000 Amerikaners in Washington vir werk en vryheid gelei
- Hy wou die politieke en sosiale uitdagings wat swart Amerikaners elke dag in die gesig gestaar het, beklemtoon. Die optog het probeer om die werkloosheid van swartes aan te spreek en om volle rassegelykheid te verkry
- Dit het uitgeloop op Martin Luther King Jr. se 'Ek het 'n droom'-toespraak, – 'n geesdriftige oproep tot rasse-geregtigheid en gelykheid.
- Dit het daartoe gelei dat die Federale Regering die Wet op Burgerregte van 1964 aangeneem het wat segregasie in openbare verblyf en diskriminasie in onderwys en werk verbied het
- Dit is opgevolg deur die Wet op Stemreg van 1965, wat alle beperkings op stemregte verwyder het.
- Geletterdheidstoetse en ekstra belasting sou nie langer toegelaat word om te verhoed dat Afro-Amerikaners stem nie
- Enige ander relevante antwoord

- Slot: Kandidate moet hul argument saamvat deur te verwys na die sukses van die Burgerregtebeweging om verandering in die Verenigde State van Amerika teweeg te bring.

Kandidate moet hul argument met 'n relevante slot saamvat.

[50]

TOTAAL: 150